

Adli Antropoloji Rutin Uygulamada Karşılaşılan Hatalar

Errors Encountered in Routine Practice of Forensic Anthropology

Ömer Turan¹

¹ Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

Antropoloji ; eski yunan dilinde anthropos ve logos kelimelerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmış “insan bilimi” anlamına gelen bir bilim dalıdır. Fiziksel antropolojinin adli konulara ve koşullara tatbik edilmesi adli antropoloji olarak tanımlanmaktadır. Kemiklerde bulunan doğal, patolojik ya da travmatik izlerin incelenmesinde çıplak gözle değerlendirme, mikroskopik, kimyasal, genetik ve nükleer analiz yöntemleri, adli arkeoloji, adli botanik, adli biyokimya gibi bir çok yöntem ve disiplin kullanılabilir. (1,2)

DNA incelemelerinde geliştirilen yeni yöntemler, adli antropolojinin etki alanının genişlemesine ve geçerliliğinin artmasına yol açmıştır. DNA incelemelerinin yanı sıra bir çok farklı fiziksel ölçüm metodunun kullanıma girmesi, adli arkeolojinin olay yeri değerlendirme yöntemleri, delillerin bilimsel temellere dayalı bir şekilde yeniden bir araya getirilmesi, iskeletlerde travma analizinin sistemleştirilmiş olması adli antropolojinin bilimsel bir yöntem olarak adli makamlarca daha fazla kullanımını sağlamıştır.(3, 4,5)

Kişinin özelliklerinin belirtilerek diğer kişilerden ayırt edilmesini sağlayacak vasıfların tasvir edilmesine kimliklendirme denilmektedir. Kimlik tespiti hukuki amaçlarda olduğu kadar sosyal sebepler açısından da çok önemlidir. Ölü ya da canlı, bir kimsenin kimliği dış muayene ile yapıldığı gibi insan vücuduna ait bir parçanın, bir izin tanımlaması ile de ayrıştırılır ve tanınabilir.

Resmi kayıtlar, fotoğraf-video kayıtları, kişiye ait olan eşyalar, fiziksel ve biyolojik özellikler, parmak izi, diş grafileri, tüm tıbbi kayıtlar ve her türlü belge kimliklendirmede önem taşımaktadır. DNA örneklemesinde, DNA'nın alınma, saklama ve değerlendirme koşulları dikkatle yapılmalı ve kayıt altına alınmalıdır.(1,5,6)

Trafik kazaları, doğal felaketler, yangınlar, savaş ve benzeri sebeplerle hayatını kaybetmiş kişilerin iskeletleşmeye başlamış, iskeletleşmiş, dağılmış, parçalanmış ya da yanmış kemikleri üzerinden tanınmaları adli antropolojinin konusudur. İskelet biyolojisinin, makroskopik gözlem ve ölçümler yardımıyla tanımlanması kimliklendirme sürecinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Ölüm sebebinin sağlıklı bir şekilde belirlenebilmesi için iyi bir olay yeri inceleme bulgularının tüm kurallara uygun şekilde elde edilmesi, bulguların uygun kayıt ve kodlama yöntemiyle iletilmesi, delil prosedürünün uygun bir şekilde taşınmanın yapılmış olması, olaya ait adli dosyanın doldurularak gönderilmesi, uygun laboratuvar şartlarında yeterli personel yardımı ve teknolojiyen faydalanarak sonuçlandırmak, çıkan sonucu ve diğer tetkikleri dijital ve basılı olarak arşivlenmesi gerekmektedir.

Adli antropolojik değerlendirme standartların ruhunun oluşturulması gerekmektedir. Kullanılan dilin ortaklaşması ve evrensel manada ortak dile adapte olması gerekmektedir. Dil birliğinden kasıt standart formların, değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasıdır. Ülkemiz planında yaş tayini, boy tayini gibi alanlarda ve dijital uygulamalarda yeni akademik çalışmaların yapılması elde edilen verilerin doğruluğunun artırılması sağlayacaktır.

Kaynakça

1. Kranioti E, Paine R. Forensic anthropology in Europe: an assessment of current status and application. ;89:71–92
2. Scheuer L. Application of osteology to forensic medicine. 2002 15(4):297–312
3. Blau S, Briggs C a. the role of forensic anthropology in Disaster Victim Identification (DVI). Forensic Sci Int.205(1–3):29–35
4. Cunha E, Cattaneo C. Forensic Anthropology and Forensic Pathology the State of the Art. :39–53
5. Celbiş O, İşcan Y, Adli Bilimler, Kimlik, Yeniden Yapılandırma ve Ölüm, Akademisyen Yayınevi, 2017
6. Dirkmaat DC, Cabo LL, Ousley SD, Symes S a. New perspectives in forensic anthropology. Am J Phys Anthropol 2008 Jan [c47:33–52.
7. Klepinger L. Fundamentals of Forensic Anthropology; Foundations of Human Biology. 2006. 185 p.
8. Mehmet Y, Topografik Anatomi, 2004
9. Skinner,M. Planning the Archeological Recovery of Evidence From Recent Mass Graves, Forensic Sci Int, 34 (1987): 267 : 287
10. Pickering R, Bachman D. the Use of Forensic Anthropology. crc press; 2009.
11. Çöloğlu AS, İşcan MY. Adli Osteoloji. İstanbul Üniversitesi Rektörlük Yayınları; 1998.
12. Ubelaker DH, B JEB. Standards for data collection from human skeletal remains. 1994.